

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 246/2021-54

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľa (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná JUDr. Ondrej Urban, MBA, konateľ a advokát, proti postupu v konaní Okresného súdu Svidník sp. zn. 6 C 242/2007 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 242/2007 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Svidník **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 242/2007 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Svidník **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Svidník **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **680,74 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. decembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) zbytočnými prietahmi v konaní Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 C 242/2007.

2. Z pripojeného spisu okresného súdu ústavný súd zistil nasledujúci stav veci: 3. septembra 2007 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľa (ako žalobcu v 2. rade) a ďalších žalobcov o určenie vlastníckeho práva, 18. septembra 2007 a 3. decembra 2007 okresný súd vyzval žalovaných na vyjadrenie k žalobe, 3. apríla 2008 okresný súd nariadil pojednávanie vo veci na 14. máj 2008, 14. mája 2008 okresný súd pojednával vo veci, pričom na pojednávanie sa nedostavili žalobcovia v 1. až 8. rade vrátane sťažovateľa a žalovaní v 4., 6., 7. až 25., 27., 28., 30. až 32. a 34. rade, súd pojednávanie odročil na neurčito a uložil právnenmu zástupcovi žalobcov v lehote 30 dní spresniť okruh účastníkov na strane žalovaných, 24. októbra 2008 a 20. novembra 2008 (urgencia) okresný súd vyzval právneho zástupcu žalobcov, aby sa vyjadrili, či na podanej žalobe trvajú, a aby spresnili okruh žalovaných, 24. novembra 2008 právny zástupca žalobcov doručil okresnému súdu návrh na vstup ďalších účastníkov do konania na strane žalovaných, 17. februára 2009 právny zástupca žalobcov doručil okresnému súdu návrh na prerušenie konania, 24. marca 2009 okresný súd uznesením č. k. 6 C 242/2007-137 z 24. marca 2009 prerušil konanie sp. zn. 6 C 242/2007 do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 1 C 394/2002, toto uznesenie bolo doručené právnenmu zástupcovi žalobcov 30. marca 2009, 10. decembra 2020 právny zástupca sťažovateľa oznamuje súdu prevzatie právneho zastupovania žalobcu vo veci a 16. decembra 2020 bol právnenmu zástupcovi sťažovateľa sprístupnený elektronický spis.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Predmetom konania okresného súdu sp. zn. 6 C 242/2007 je určenie vlastníckeho práva k pozemku a určenie veci patriacej do dedičstva. Toto konanie sa vyznačuje nehospodárnym, neefektívnym a nesústredeným postupom okresného súdu a z dôvodu jeho extrémnej dĺžky v trvaní viac ako 13 rokov a 3 mesiacov sú porušované základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ uvádza, že hoci malo byť konanie prerušené uznesením okresného súdu č. k. 6 C 242/2007-137 z 24. marca 2009 do právoplatného skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 1 C 394/2002, doručenie tohto uznesenia nebolo predchádzajúcim právnenm zástupcom sťažovateľa zaznamenané, na uznesení nebola vyznačená právoplatnosť, a teda zastáva názor, že mu vôbec nebolo doručené. Sťažovateľ tvrdí, že má proti nemu odvolanie, pretože nebolo

do dnešného dňa doručené všetkým účastníkom konania, a teda *de iure* konanie nikdy právoplatne prerušené nebolo. Ide podľa jeho názoru o neodstrániteľnú vadu v procesnom postupe súdu, ktorú predstavuje situácia, keď okresný súd viac ako 11 rokov nevykonával žiaden úkon v stále prebiehajúcim konaní.

4. V ďalšom akcentuje, že k prerušeniu konania má dôjsť len fakultatívne, ak súd neurobí iné vhodné opatrenia [pozri § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)], a aj po prerušení konania má súd urobiť všetky potrebné opatrenia, aby sa odstránili prekážky, ktoré spôsobili prerušenie alebo pre ktoré prerušenie trvá (§ 111 ods. 2 OSP). Sťažovateľ poukazuje na to, že súd má prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutej veci bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote, aj keď prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, ešte nepominula (napr. IV. ÚS 117/04, IV. ÚS 221/03, IV. ÚS 19/04). Pritom nepopiera, že prerušenie konania mohlo byť v čase vykonania tohto procesného úkonu dôvodné. Zdôrazňuje, že konanie okresného súdu pod sp. zn. 1 C 394/2002, pre ktoré je prerušené konanie sp. zn. 6 C 242/2007, trvá už 18 rokov a toho času prebieha pred Krajským súdom v Prešove (sp. zn. 9 Co 7/2020). Sťažovateľ tvrdí, že po celý čas sa okresný súd v prerušenom konaní nedopytoval na stav konania sp. zn. 1 C 394/2002, čo potvrdzuje procesnú pasivitu okresného súdu. Práve tieto prieťahy v konaní okresného súdu sp. zn. 1 C 394/2002 mali priviesť okresný súd k tomu, aby priebežne zisťoval, či nenastal dôvod na pokračovanie v prerušenom konaní ešte pred právoplatným rozhodnutím veci sp. zn. 1 C 394/2002, pričom stav jeho právnej neistoty pretrváva a vec nebude zrejme skončená ani v intervale niekoľkých rokov.

5. Osobitne zdôrazňuje, že prieťahy sú vyvolané výlučne okresným súdom, ktorý viac ako 11 rokov nekoná napriek tomu, že konanie neprerušil, a keby aj konanie bolo prerušené, sťažovateľ poukazuje na povinnosti súdu uplatňované aj v prerušenom konaní, pričom procesné inštitúty majú štátne orgány vrátane súdov využívať efektívne a vecne správne (III. ÚS 377/09). Pripomína, že prieťahy nie sú vyvolané jeho konaním. Vec len pre vyšší počet účastníkov nemôže byť hodnotená ako zložitá (II. ÚS 48/96). Keďže konanie neprebieha, nemá význam hodnotiť jeho právnu a faktickú zložitosť.

6. Taktiež akcentuje skutočnosť, že v dôsledku zbytočných prieťahov je obmedzený vo svojom vlastníckom práve k majetkom (pozemkom) po jeho predkoch. Sám je štátnym príslušníkom Spojených štátov amerických, kde je podľa jeho poznatkov takáto abnormálna dĺžka súdneho konania absolútne nepredstaviteľná. Ako cudzí štátny príslušník vníma úroveň právneho štátu v Slovenskej republike cez pocit rezolútneho odmietania elementárnej spravodlivosti súdnymi orgánmi Slovenskej republiky, pričom akcentom na samotnú dĺžku protiprávneho stavu a nemožnosť napravenia porušenia označených práv inak zdôvodňuje aj požiadavku priznať mu primerané finančné zadost'učinenie. V tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veciach Apicella proti Taliansku, Zullo proti Taliansku, Cocchiarella proti Taliansku, Sürmeli proti Nemecku, Engelhardt proti Slovenskej republike, Zongorová proti Slovenskej republike a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike, na stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. Cpjn 206/2010 z 13. apríla 2011 a na medziročnú infláciu. Podrobným výpočtom dospieva k tomu, že za primerané považuje finančné zadost'učinenie v rozmedzí od sumy 17 640 eur do sumy 21 462 eur, a preto požaduje finančné zadost'učinenie vo výške 19 000 eur.

7. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:
1. *Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom a konaním Okresného súdu Svidník v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 6C/242/2007 porušené bolo.*
  2. *Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Svidník, aby v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 6C/242/2007 konal bez zbytočných prieťahov a vec v primeranej lehote prejednal a rozhodol.*
  3. *Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 19.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Svidník povinný uhradiť sťažovateľovi...*
  4. *Porušovateľ je povinný nahradiť sťažovateľovi náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia...*
8. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 246/2021-35 z 11. mája 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

III.

Vyjadrenia okresného súdu a sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti z 2. februára 2021 uviedol, že advokát [REDAKOVANÉ] (zomrel) požiadal o prerušenie konania písomným podaním zo 17. februára 2009 do doby právoplatného skončenia konania na okresnom súde sp. zn. 1 C 394/2002, a to z dôvodu, že jeho predmetom je i pozemok parc. č. [REDAKOVANÉ] na LV č. [REDAKOVANÉ] a že meritórne rozhodnutie môže mať dopad na ustálenie okruhu účastníkov v konaní sp. zn. 6 C 242/2007. Sudkyňa žiadosti právneho zástupcu žalobcov (vrátane sťažovateľa) vyhovelá a konanie prerušila. Uznesenie nebolo doručené všetkým 36 žalovaným, pretože piati zomreli, u štyroch sa zásielka vrátila s vyznačením, že adresát je neznámy, a dvaja žalovaní neprevzali zásielku v odbernej lehote. Vzhľadom na to, že právny zástupca žalobcov v žiadosti uviedol, že meritórne rozhodnutie vo veci sp. zn. 1 C 394/2002 môže mať dopad na ustálenie okruhu účastníkov v konaní sp. zn. 6 C 242/2007, okresný súd čakal na toto rozhodnutie. Právnomu zástupcovi žalobcov (vrátane sťažovateľa) bolo uznesenie o prerušení konania doručené 30. marca 2009. Voči sťažovateľovi teda právne účinky uznesenia o prerušení konania nastali.

10. Okresný súd ďalej uviedol, že prostredníctvom tajomníčky senátu zisťoval trvanie dôvodu prerušenia konania v rokoch 2014 a 2015 a naposledy 20. januára 2021.

11. Podľa okresného súdu je teda námietka, že na uznesení o prerušení konania nie je vyznačená doložka právoplatnosti, neopodstatnená. Žiadne náklady sťažovateľovi v konaní nenarastajú, keďže tento od prerušenia konania nedoložil do spisu žiadnu písomnosť. K prerušeniu konania došlo na žiadosť a v záujme sťažovateľa. V prerušenom konaní nemôže vzniknúť prieťah, ktorý by bolo možné vyhodnotiť ako zbytočný, a preto je podľa názoru okresného súdu ústavná sťažnosť nedôvodná.

III.2. Replika sťažovateľa:

12. Sťažovateľ vo svojej replike z 3. marca 2021 uviedol, že vyjadrenie okresného súdu považuje za nepravdivé. Opakuje, že v konaní sp. zn. 6 C 242/2007 ide o jednoduchú agendu, ktorá má byť z hľadiska dokazovania vybavená rýchlo. Poukazuje na rozhodnutia ESĽP vo veciach Comingersoll S. A. proti Portugalsku, Frydlender proti Francúzsku, Lupeni Greek Catholic Parish a ďalší proti Rumunsku, Nicolae Virgiliu Tănase proti Rumunsku, Union Alimentaria Sanders SA proti Španielsku, Ferranteli a Santangelo proti Taliansku, Nouhaud proti Francúzsku, JGK Statyba Ltd a Guselnikovas proti Litve, Casse proti Luxembursku, Vallar proti Francúzsku, Beaumartin proti Francúzsku, Guerreiro proti Portugalsku a Erkner a Hofauer proti Rakúsku. Poukazuje na to, že k zisťovaniu stavu vecí sp. zn. 1 C 394/2002 dochádzalo len sporadicky, až v roku 2014 a 2015 a následne až 20. januára 2021 (spolu tri sledovania za takmer dvanásť rokov). Z hľadiska podmienok fakultatívneho prerušenia konania poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 150/2010 a Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 3 Cmo 236/2011 a pripomína, že k prerušeniu konania v jeho prípade došlo bez riadneho odôvodnenia a navyše okresný súd nemusel vyčkávať na výsledok iného konania, pretože otázku vlastníckeho práva vie zabezpečiť sám formou dokazovania, prípadne aj za použitia dokazovania zabezpečeného vo veci sp. zn. 1 C 394/2002. Tvrdí, že skutočnosť, že on samotný požiadal o prerušenie konania, mu nemôže byť na ťarchu, keďže si len uplatňoval svoje procesné práva a takúto dĺžku konania sp. zn. 1 C 394/2002 nemohol predvídať. Napokon uvádza, že jeho právny zástupca prevzal zastupovanie aj v konaní sp. zn. 6 C 242/2007 podaním z 9. decembra 2020.

III.3. Duplika okresného súdu:

13. Na výzvu ústavného súdu z 31. marca 2021 okresný súd podal k replike sťažovateľa dupliku z 13. apríla 2021, v ktorej zotrval na svojom predchádzajúcom vyjadrení a pripomenul, že podľa § 60 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) procesnú zodpovednosť za okruh strán sporu nesie žalobca. Nesúhlasí s ústavnou sťažnosťou a pripomína, že sťažovateľ ako žalobca do dnešného dňa ani len neustálil okruh žalovaných a nepožiadaval o pokračovanie v konaní.

III.4. Triplika sťažovateľa:

14. K duplike okresného súdu sa sťažovateľ opätovne vyjadril svojím podaním z 20. mája 2021, v ktorom zotrval na svojich vyjadreniach a súhlasil s upustením od konania ústneho pojednávania. Svoju pozornosť sťažovateľ zameril aj na časť konania pred okresným súdom do prerušenia konania, v ktorom kladie otázku, aké procesné úkony okresný súd vykonal. Na margo námietky okresného súdu, že sťažovateľovi nič nebránilo požiadať o pokračovanie v konaní, uviedol, že mu okresný súd nemôže vyčítať využívanie jeho procesných práv.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa namietajúcom porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 6 C 242/2007, v ktorom vystupuje sťažovateľ na strane žalobcov, a to v kontexte

s dlhodobou nečinnosťou okresného súdu v čase po vydaní uznesenia o prerušení konania č. k. 6 C 242/2007-137 z 24. marca 2009.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020).

17. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv.

18. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne tak aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny), ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa [Comingersoll S.A. (Veľká komora), Sürmeli proti Nemecku (Veľká komora), Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, rovnako tak aj I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07]. Napokon aj ESĽP vo svojich rozhodnutiach (H. proti Francúzsku z 24. 10. 1989, Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994 a Scordino proti Taliansku č. 1 z 29. 3. 2006) viackrát vyzdvihol dôležitosť správy súdnictva bez prietahov, ktoré môžu ohroziť jeho účinnosť a dôveryhodnosť.

19. Ústavný súd z hľadiska skutkového zistil, že konanie sp. zn. 6 C 242/2007 prebieha od 3. septembra 2007. Okresný súd už 18. septembra 2007 a 3. decembra 2007 vyzval žalovaných na vyjadrenie k žalobe a 3. apríla 2008 nariadil pojednávanie vo veci na 14. máj 2008, ktoré sa aj uskutočnilo. Okresný súd teda v tomto prvom období konal plynule. Na pojednávaní 14. mája 2008 okresný súd uložil právnomu zástupcovi žalobcov v lehote 30 dní upresniť okruh účastníkov na strane žalovaných a následne ho aj urgoval výzvami z 24. októbra 2008 a 20. novembra 2008. Až 24. novembra 2008 právny zástupca žalobcov doručil okresnému súdu návrh na vstup ďalších účastníkov do konania na strane žalovaných a 17. februára 2009 návrh na prerušenie konania. V tomto období teda činnosť okresného súdu bola priamo ovplyvnená nekonaním sťažovateľa (jeho právneho zástupcu). Návrhu sťažovateľa (jeho právneho zástupcu) na prerušenie konania okresný súd vyhovel uznesením č. k. 6 C 242/2007-137 z 24. marca 2009, ktoré doručil právnomu zástupcovi sťažovateľa 30. marca 2009. Od tohto obdobia

okrem oznámenia prevzatia právneho zastupovania žalobcu súčasným právnym zástupcom 10. decembra 2020 sťažovateľ neurobil žiadny úkon.

20. Nie je teda pravdou, že by uznesenie o prerušení konania nebolo doručené sťažovateľovi, a teda voči nemu nenadobudlo právoplatnosť. Súvisiaca argumentácia sťažovateľa je tak neopodstatnená. Na okraj ústavný súd poznamenáva, že ak by toto uznesenie skutočne ešte sťažovateľ mohol napadnúť odvolaním, nebola by daná právomoc ústavného súdu vo veci rozhodovať, pretože by existoval iný sťažovateľovi dostupný prostriedok, ktorým by mohol dosiahnuť pokračovanie v konaní (subsidiarita právomoci ústavného súdu). Zároveň ústavný súd nemá možnosť riešiť otázku, či k prerušeniu konania došlo opodstatnene alebo nie (vzhľadom na fakultatívnosť prerušenia konania), pretože samotné toto uznesenie o prerušení konania sťažovateľ nenapadol opravným prostriedkom (odvolanie proti nemu bolo prípustné podľa § 202 ods. 3 OSP *a contrario*), a teda na jeho posudzovanie ústavným súdom chýba splnenie podmienky vyčerpania dostupných opravných prostriedkov. Ústavný súd preto vychádza z premisy, že dôvody na prerušenie konania boli dané (čo napokon sťažovateľ ani nespochybnil).

21. Ústavný súd pripomína svoju doterajšiu judikatúru, na ktorú odkazuje i sťažovateľ v ústavnej sťažnosti (IV. ÚS 221/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 117/04), podľa ktorej pri prerušení konania všeobecný súd vykonáva voľbu medzi viacerými do úvahy prichádzajúcimi procesnými postupmi a ústavný súd ju nemieni spochybňovať, pretože (i) ide o procesný postup, ktorý je zákonom dovolený [§ 109 ods. 2 písm. c) OSP, teraz § 164 CSP] a (ii) treba ho posudzovať podľa situácie, ktorá existovala v čase, keď sa realizoval, a (iii) k posúdeniu ktorej majú v zásade lepšie predpoklady všeobecné súdy než ústavný súd, odhliadnuc od princípu subsidiarity, ktorým sa riadi jeho vzťah k všeobecným súdom a ktorému viac zodpovedá, aby ústavný súd, pokiaľ to nie je nevyhnutné, sám neposudzoval vhodnosť alebo účelnosť zvoleného procesného postupu. To však ešte neznamená, že táto voľnosť je bez obmedzenia a ústavným súdom nekontrolovateľná. Aj § 109 ods. 2 písm. c) OSP a po zmene procesnej úpravy § 164 CSP, ako napokon každé zákonné ustanovenie, rovnako ako nadväzujúci procesný postup súdu sa totiž musia vykladať a uplatňovať v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Keďže zo žiadneho ustanovenia ústavy nemožno vyvodiť, že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, všeobecný súd sa musí pri uplatňovaní procesného postupu o prerušení konania riadiť i požiadavkou, ktorá je zakotvená v tomto článku ústavy a ktorá ukladá povinnosť prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutej veci bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote, v tomto prípade z hľadiska primeranej (ústavne konformnej) aplikácie ustanovení § 111 ods. 2 OSP, resp. § 165 ods. 1 CSP. Aj keď prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, ešte nepominula právoplatným skončením súdneho konania o otázke, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu v prejednávanej veci, je v prípade neúnosne dlhodobo pretrvávajúcej absencie právoplatného rozhodnutia v súvisiacom konaní dôvodné zvažovať náhradné prijatie iného vhodného opatrenia (ako už pôvodnej alternatívy prerušenia konania podľa § 164 CSP), a to v podobe pokračovania v konaní aj bez návrhu podľa § 165 ods. 1 CSP. Situácia, ktorá nastala, vyvoláva možnosť subsidiárne konštatovať odpadnutie prekážky, ktorá vyvolala prerušenie konania, a posúdiť dotknutú otázku ako prejudiciálnu podľa § 194 ods. 1 CSP (s možnou následnou konzekvenciou obnovy konania v prípade odlišného posúdenia predmetnej otázky pri rozhodovaní v súvisiacom konaní *ex post*).

21.1. Pokiaľ okresný súd dôvodí, že procesnú zodpovednosť za ustálenie (resp. neustálenie) okruhu žalovaných nesie žalobca, bolo, resp. bude túto zodpovednosť potrebné vyvodiť príslušným procesným postupom, čomu argumentácia sťažovateľa použitá v ústavnej sťažnosti a brojaca proti pretrvávaniu prerušenia konania brániť nemôže.

22. Samotné skutočne len sporadické dopytovanie sa okresného súdu na stav konania sp. zn. 1 C 394/2002 síce poukazuje na pasívny prístup okresného súdu ku konaniu sp. zn. 6 C 242/2007, avšak z vecného hľadiska ani častejšie dopytovanie by sťažovateľovi z tohto dôvodu situáciu nezmenilo. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že argumenty sťažovateľa, na ktoré vo svojich rozsiahlych podaniach zameral pozornosť, musel vyhodnotiť ako nedôvodné a najmä nemajúce na vec priamy vplyv. Zároveň konštatuje pasivitu sťažovateľa pri iniciovaní pokračovania v konaní, ktoré v ústavnej sťažnosti sám predpokladá (čo platí, aj keď na tento postup nebol nevyhnutný jeho návrh).

23. V konaní sp. zn. 6 C 242/2007 nie je vecne dôvodné hodnotiť právnu a skutkovú zložitnosť veci ani správanie strán a súdu, ako to robí ústavný súd v štandardných prípadoch. Vyplýva to zo skutočnosti, že toto konanie bolo pôvodne dôvodne prerušené a nekoná sa v ňom nie z týchto dôvodov, ale z dôvodu, ktorého podstata je uvedená v bode 21. Dĺžku konania sp. zn. 6 C 242/2007 teda ovplyvňuje celkom iná okolnosť než tie, ktoré ústavný súd štandardne sleduje a vyhodnocuje v súvislosti s tým, či v konaní dochádza k zbytočným prietiahom v konaní. Prietahy v konaní okresného súdu sp. zn. 6 C 242/2007 sú priamo determinované dĺžkou konania okresného súdu sp. zn. 1 C 394/2002. Ústavný súd má z vlastnej činnosti vedomosť o tom, že prietahy v konaní okresného súdu sp. zn. 1 C 394/2002 boli riešené v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa sp. zn. II. ÚS 4/2021. Z príslušného nálezu ústavného súdu vyplýva, že konanie pred okresným súdom vedené pod sp. zn. 1 C 394/2002 ústavný súd vyhodnotil ako porušujúce základné práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto veci priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur a náhradu trov konania v sume 680,74 eur. Konat' bez zbytočného odkladu všeobecným súdom neprikázal, pretože nezistil prietahy v konaní Krajského súdu v Prešove ako odvolacieho súdu. Keďže prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 242/2007 sú podmienené dĺžkou konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 1 C 394/2002, o ktorom ústavný súd už rozhodol, že je neprimeraná a že v tomto konaní sp. zn. 1 C 394/2002 dochádza k zbytočným prietiahom, tieto prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 394/2002 majú skutkový dopad aj na konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 6 C 242/2007. Ide o okolnosť, za ktorú rovnako nesie zodpovednosť štát – síce ten istý okresný súd, ale v inom konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 394/2002. Podľa názoru ústavného súdu v nadväznosti na závery uvedené v bode 21 tohto odôvodnenia mal okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 242/2007 uskutočniť ústavne konformný výklad relevantných ustanovení § 111 ods. 2 OSP, resp. § 165 ods. 1 CSP a vyvážiť to, či doba, počas ktorej je konanie z fakultatívneho, a nie obligatórneho dôvodu prerušené, už nedosahuje ústavne neúnosnú časovú hranicu, ktorá predstavuje zásah do sťažovateľom označených práv a či nie je možné prijať iné vhodné opatrenie, a to napríklad postupovať pri ustálení okruhu účastníkov konania/strán v konaní (pre tento dôvod bolo aj konanie vedené pod sp. zn. 6 C 242/2007 prerušené) aj zo skutkových zistení vyplývajúcich z konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 1 C 394/2002 a túto otázku ustáliť v aspoň predbežnej rovine.

Na plnenie tejto svojej zákonnej povinnosti okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 242/2007 rezignoval (a to aj napriek zistenej procesnej pasivite sťažovateľa), čím tak porušil sťažovateľom označené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

24. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 242/2007 porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 242/2007 konať bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

25. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

26. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

27. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

28. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadost'učinenia proti okresnému súdu v sume 19 000 eur z dôvodov uvedených vo svojej ústavnej sťažnosti, poukazujúc na utrpenú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky súdneho konania.

29. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

30. Pri zohľadnení značnej a neprimeranej celkovej dĺžky konania, ale vzhľadom na to, že prietahy v konaní okresného súdu sp. zn. 6 C 242/2007 sú determinované prietahmi okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 394/2002, a to s už priznaným finančným zadost'učinením, vzhľadom na pasivitu sťažovateľa pri domáhaní sa jeho práv v príslušnom smere a vzhľadom

na okolnosť, že pôvodne bolo konanie prerušené dôvodne a až do prekročenia časového horizontu primeranosti takého opatrenia aj účelne, ústavný súd priznal sťažovateľovi rovnakú výšku finančného zadosťučinenia ako v náleze sp. zn. II. ÚS 4/2021, teda v sume 2 000 eur (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

31. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

32. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

33. Ústavný súd priznal (čiastočne) sťažovateľovi náhradu trov konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov pozostávajúcu z odmeny advokáta za tri úkony právnej služby. Za dva úkony uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) patrí odmena v sume dvakrát po 177 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 10,62 eur. Za jeden úkon uskutočnený v roku 2021 (duplika) patrí odmena v sume 181,17 eur a režijný paušál v sume 10,87 eur. Tieto trovy právneho zastúpenia v sume 567,28 eur sa v danom prípade zvyšujú o 20 %, keďže advokátska kancelária je aj platcom dane z pridanej hodnoty. Celkove teda trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 680,74 eur (bod 4 výroku nálezu).

34. Vo zvyšnej časti sťažovateľom uplatnenej náhrady trov konania ústavný súd nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu). Ústavný súd vyhodnotil uplatnený úkon právneho rozboru (opodstatnenosti podania ústavnej sťažnosti a porušenia práv sťažovateľa) tak, že tvorí neoddeliteľnú súčasť prevzatia a prípravy zastúpenia a je obsahom podania ústavnej sťažnosti, preto ho nevyhodnotil ako samostatný relevantný úkon právnej služby, za ktorý patrí samostatná náhrada. Ani za porady právneho zástupcu so sťažovateľom ústavný súd odmenu nepriznal, pretože to nevyhodnotil ako úkony relevantné pre rozhodnutie vo veci samej. Ďalšie porady s klientom považuje ústavný súd za účelné iba za situácie, ak v konaní dôjde k mimoriadnym okolnostiam, ktoré si advokát a klient potrebujú ozrejmiť a prekonzultovať (II. ÚS 515/2020). V danom prípade sťažovateľ mimoriadnosť týchto úkonov nedeclaroval ani nepreukázal. Navyše v súvisiacich podaniach sťažovateľ riešil len otázky právne, nie skutkové, teda potreba ich osobitného prejednanja s klientom ani nevznikla. Ústavný súd napokon nepriznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov právneho zastúpenia ani za podanie tripliky. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že triplika neobsahuje relevantné okolnosti, pre ktoré by bolo dôvodné vyhovieť podanej ústavnej sťažnosti, a na jej podanie sťažovateľa ani nevyzýval (dupliku okresného súdu mu zaslal len na vedomie). Takýto úkon preto ústavný súd nehodnotí ako účelný a potrebný.

35. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

VII. Obiter dictum

36. Sťažovateľ ďalšími samostatnými podaniami doručenými ústavnému súdu 3. augusta 2021 a 3. septembra 2021 bez výzvy ústavného súdu doplnil už prijatú ústavnú sťažnosť tak, že smeruje aj k porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení čl. 11 ods. 1 listiny a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 242/2007. Vzhľadom na to, že ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 246/2021-35 z 11. mája 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu a sťažovateľ doručil ústavnému súdu jej doplnenia až po rozhodnutí o jej prijatí na ďalšie konanie, sa touto argumentáciou sťažovateľa už nezaoberal, resp. o nej nekonal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu